

MAGAZÍN

M

ZÁŘÍ 2021

Mezinárodní online výuka nadchla lektory i studenty

**Ekonomicko-správní
fakulta slaví třicátiny**
strana 6

**Mladí vědci útočí na
zvlášť odolné infekce**
strana 10

**Student rozjel byznys
s kelímky. Daří se mu**
strana 22

OBSAH

8

Prst či obličej? Vědci zjistili, co lidé vědí o biometrii

16

Jiří Kratochvil si studium na MU zpestřil vojnou

24

Norsko, Itálie, Švýcarsko. Studentka vyjíždí v rámci Erasmu už potřetí

26

Hokejista Karel Vejmelka MU zvládl. Teď ho čeká NHL

28

Experti z MU nasadili na plagiáty nový algoritmus

Vydala: Masarykova univerzita Redakce: Oddělení komunikace Rektorátu MU Vedoucí redaktor: Vladan Dokoupil Členové redakce: Gabriela Peringerová, Ondřej Požár, Irena Diatelová, Martin Indruch Obálka: Martin Indruch Grafická úprava a sazba: Petr Hrnčíř Jazyková redakce: Hana Houšková Inzerce: e-mail: inzerce@rect.muni.cz Adresa redakce: Žerotínovo nám. 9, 601 77 Brno, tel.: 549 49 5158, e-mail: redakce@em.muni.cz
Online: www.em.muni.cz ISSN 2571-418X (Print) ISSN 2571-4198 (On-line)

Souborné dílo – časopis: © Masarykova univerzita, 2021. Převzetí a jiné následné užití zapovězeno.

MUNI

MU sází na zahraniční ambasadory

Zahraniční uchazeči z celého světa, kteří chtějí studovat na Masarykově univerzitě, se mohou už více jak pět let obracet s dotazy také na ambasadory z řad zahraničních studentů MU. Univerzita od letoška výrazně navýšila počty takových ambasadů na fakultách. V následujících letech plánuje zahraniční studenty ještě více zapojit do mezinárodních propagačních aktivit. „Do budoucna chceme mít ambasadory pro jednotlivé obory i pro konkrétní světové regiony, například pro Severní Ameriku či Asii,“ uvedl prorektor pro internacionalizaci Břetislav Dančák. Masarykova univerzita má v současnosti 23 zahraničních ambasadů z různých koutů světa, například z USA, Kypru či Izraele.

Ocenění pro excelentní doktorandy

V letošním roce se budou poprvé udílet Ceny prorektorky za excelentní výsledky v doktorském studiu. Sběr nominací probíhá do konce září, ocenění budou předána v závěru roku 2021. Aktuálně napříč MU téměř 51 % doktorandů nedokončí své studium a počet těch, kteří úspěšně obhájí disertaci ve standardní době studia, je vcelku nízký. Cena prorektorky za excelentní výsledky v doktorském studiu by měla motivovat studenty i jejich školitele jednak k úspěšnému dokončení studia v co nejkratší době a jednak k přípravě a zpracování vynikajícího výzkumu a disertační práce. Ocenění je součástí aktivit uskutečňovaných v rámci Institucionálního plánu MU pro rok 2021. Konkrétně jde o opatření priority doktorského studia s vyššími požadavky a motivačními nástroji. K dispozici jsou finanční prostředky ve výši 2,6 milionu korun, které budou rozděleny mezi absolventy a jejich školitele ze všech deseti fakult. Podrobné informace a termíny naleznete na Portálu MU.

Hokejisté MU vyzvou v odvetě Mendelu

Nastal čas na repete. Hokejisté Masarykovy univerzity opět změří síly s týmem Mendelu, a to ve čtvrtek 14. října od 19 hodin ve Winning Group Areně v Brně (hala Rondo). Vstupenky lze letos zakoupit od pátku 3. září pouze online v síti Ticket portal.

Hráči MU se velmi těší na podporu fanoušků. „Bude to skvělý pocit slyšet, jak nám Masárna fandí. Současně to

přináší velkou zodpovědnost, aby hráč nic nepokazil a vydal ze sebe maximum,“ řekl kapitán hokejového týmu Masarykovy univerzity Pavel Tomaník.

Kromě fanoušků poze hráče MU i touha oplatit Mendelově univerzitě prohru 2:5 z listopadu 2019. Tehdy přitom tým Masarykovy univerzity nezačal špatně. Vedl 1:0, ale po sérii rychlých gólů soupeř skóre otočil a náskok si potom už pohlídal. Oslava stého výročí založení univerzity tak vyzněla lépe pro obhájce zelené barvy. „Hodně nás to tehdy štválo, že jsme neuhráli alespoň těsnější výsledek. Právě proto máme letos opravdu velkou motivaci Mendelu porazit,“ zdůraznil Tomaník.

CEITEC umí dávat rovné příležitosti

Výzkumné centrum CEITEC Masarykovy univerzity získalo stříbro v soutěži Firma roku: Rovné příležitosti 2020. Stalo se první vědecko-výzkumnou institucí v historii této ankety,

kteřá zabodovala na předních příčkách tím, že zvýšila počet žen ve vedoucích funkcích. CEITEC MU jako centrum zaměřené na oblast živých věd je schopné nalákat vyrovnaný poměr žen a mužů na pozice PhD student/ka (58 % žen) a postdoktorand/ka (53 % žen). Stále se však potýká s nízkým zastoupením žen na pozici vedoucí výzkumné skupiny (19 % žen).

Dobrovolníci MU získali medaili

Dobrovolníci z MUNI pomáhá převzali na konci srpna od hejtmana Jihomoravského kraje Jana Grolicha ocenění za odvahu, tvrdou práci a solidaritu v době pandemie covidu-19. „Vy jste právě ti, co zakusili nejvíc. Mnozí jste si sáhli na úplné dno. Chtěl bych vám opravdu moc poděkovat, že jste to zvládli tak, jak jste to zvládli,“ uvedl v souvislosti s oceněním Grolich. Jihomoravský kraj udělil za pomoc v boji s nemocí přes 260 medailů a více než 100 diplomů. Kromě dobrovolníků MU ocenil třeba pracovníky nemocnic, očkovačích center, sociálních služeb či složek integrovaného záchranného systému.

Noc vědců na MU bude online

Masarykova univerzita připravila pro letošní Noc vědců online program, ke kterému se lidé mohou libovolně a opakovaně vracet. Letošním tématem je čas. Zábavná vědecká videa představí tuto veličinu z různých pohledů. Vědci a vědkyně se také podělí o svou práci v podcastu, který téma z videa rozšíří a prohloubí. Noc vědců odstartuje v pátek 24. září.

Digitální aliance EDUC jede naplno, propojí šest univerzit v jednu

Po téměř dvou letech intenzivní práce se od září naplno rozjíždějí aktivity aliance European Digital UniverCity (EDUC), jejíž součástí je Masarykova univerzita spolu s dalšími pěti univerzitami z Francie, Německa, Itálie a Maďarska.

Hlavním cílem aliance, která od Evropské unie získala grant ve výši 127,5 milionu korun na tři roky, je intenzivně spolupracovat zejména v oblasti výuky, zavádění moderních výukových metod a posílení výměny studentů a pedagogů. Celý projekt koordinuje univerzita v Postupimi, a kromě MU jsou dalšími členy univerzity v Rennes, v Paříži-Nanterre, v Pécsi a v Cagliari.

Konsorcium vzniklo v roce 2019 ve vůbec první výzvě EU s názvem European Universities Initiative, do níž se přihlásilo celkem 54 aliancí zahrnujících 300 univerzit z celé Evropy. Ve výzvě uspělo 17 konsorcií složených ze 114 vysokých škol, a z českých univerzit uspěla kromě MU jen Karlova univerzita v alianci 4EU+.

„Pro Masarykovu univerzitu je to obrovský úspěch být už od samého začátku součástí prestižní sítě evropských aliancí, které mají vytvářet hlubší evropský vysokoškolský prostor a zároveň silnou konkurenci nejen pro anglosaské univerzity. S EDUCem se našim studentům i zaměstnancům otevírají nové možnosti vzdělávání a já věřím, že nové příležitosti k profesnímu i osobnostnímu rozvoji maximálně využijí,“ řekl rektor MU Martin Bareš.

Díky druhé výzvě EU podobných aliancí v současnosti existuje v Evropě celkem 41 a každá z nich má různé cíle. Některé usilují například o úzkou spolupráci ve výzkumu, jiné o větší angažovanost v občanské společnosti. V EDUCu se všechny aktivity soustředí především na mezinárodní vzdělávání studentů v nejrůznějších formátech, od klasických studijních pobytů přes virtuální mobility až po společně vytvořené studijní programy.

„Být součástí EDUCu je nepochybně jeden z největších úspěchů MU v oblasti internacionalizace. Zároveň je to pro nás ale velká výzva: čeká nás totiž nelehký úkol propojit všech šest univerzit, které mají v součtu přes 150 tisíc studentů a 20 tisíc zaměstnanců, v jednu společnou evropskou univerzitu a vytvořit tak velkou mezinárodní komunitu napříč Evropou,“ přiblížil prorektor pro internacionalizaci MU Břetislav Dančák.

Virtuální meziuniverzitní kampus propojí studenty i učitele

Propojit šest univerzit v jednu pomůže především virtuální meziuniverzitní kampus, kde se budou studenti a učitelé z pěti evropských států potkávat při online výuce. Zatím díky EDUCu a práci desítek lidí vzniklo 37 pilotních online kurzů, celkem jich ale má být přes 100.

Většina online kurzů se začne vyučovat až s novým akademickým rokem 2021/2022, někteří studenti MU si však už v jarním semestru mohli zapsat online kurzy italštiny vyučované na University of Cagliari, o které byl nečekaně velký zájem. Od ledna navíc začnou fungovat jazykové e-tandemy pro zaměstnance určené k procvičení angličtiny, francouzštiny, němčiny i maďarštiny.

Online kurzy budou vypisovat všechny univerzity zapojené v alianci včetně MU, kde se do přípravy online předmětů zatím zapojilo téměř 30 učitelů. Například hispanistka Athena Alchazidu z Filozofické fakulty už ve spolupráci s kolegy z Maďarska, Ekvádoru a USA odučila dva kurzy zaměřené na Latinskou Ameriku.

Svůj první EDUC kurz Sports Economics and Policy vyučoval na jaře i Marek Pavlík z Ekonomicko-správní fakulty: „Předmět jsme učili napůl s kolegou z Rennes a za-

psalo si ho 26 studentů, většina z nich byla z Rennes a deset z MU. Byla to pro mě velmi zajímavá zkušenost a bavilo mě sledovat kulturní a znalostní odlišnosti obou univerzit. I studenti si výuku pochvalovali, nejvíc však oceňovali, že si díky kurzu připadají částečně jako na Erasmusu.“

Od října vypisuje nový kurz přes EDUC také Michal Černý z katedry informačních studií a knihovnictví na Filozofické fakultě, kde se online výuce a kurzům pro veřejnost věnují už více jak deset let. „Budu učit kurz o digitálních kompetencích a už teď se těším, hlavně na výuku v angličtině a na zahraniční studenty. EDUC je něco úplně nového, v čem vidím obrovský potenciál,“ uvedl.

Do budoucna by se do mezinárodní online výuky v EDUCu měly zapojit desítky dalších pedagogů z MU; ti získají finanční i technickou podporu od Centra zahraniční spolupráce MU (CZS MU), které projekt EDUC koordinuje na celouniverzitní úrovni. V nových prostorách CZS dokonce vzniká i učebna pro online a hybridní výuku, která bude pro učitele EDUCu k dispozici celoročně.

S EDUCEM SE ZAMĚSTNANCŮM A STUDENTŮM MU OTEVÍRAJÍ NOVÉ PŘÍLEŽITOSTI K ROZVOJI.

Rychlejší administrace mobility i sdílení výzkumných kapacit

Členství v alianci přinese MU i mnoho dalších výhod, například projekt EDUC-SHARE financovaný z programu Horizon 2020 umožní naplno sdílet výzkumné kapacity členských univerzit. Rozšíří se také nabídka letních škol a vzniknou nové cizojazyčné společné studijní programy, jejichž absolventi získají kromě diplomu z MU také diplom ze zahraničních univerzit.

Také administrace příjezdů a výjezdů studentů se výrazně zrychlí a studenti vyřídí veškeré papírování za jediný týden. Rozšíří se i nabídka výměnných pobytů, například program EDUC Gap Year nově otevírá možnost studovat ve Francii odlišný obor než na MU, a rozšířit si tak své vzdělání i profesní zaměření. Na podzim takto vyjedou do Paříže a do Rennes první studenti ze čtyř fakult Masarykovy univerzity.

Tříletý grant EDUC končí příští rok v září a Evropská unie zatím oficiálně nesdělila, jakým způsobem a na základě jakých kritérií bude existující aliance financovat v dalším programovém období. Je pravděpodobné, že EU automaticky prodlouží granty všem stávajícím aliancím. Také je ale možné, že o další grant budou aliance navzájem tvrdě soupeřit. Vše záleží na nové výzvě, kterou EU otevře v říjnu.

„Evropská unie bude pravděpodobně také chtít stávající aliance rozšířit o nové členy. To pro nás bude další výzva, protože je zřejmé, že spolupráce mezi univerzitami bude muset být mnohem hlubší, než jsme si zpočátku představovali, a že bude do značné míry ovlivňovat všechny sféry univerzitního života. EDUC je však výjimečná příležitost k intenzivní konfrontaci s vysokými školami v zahraničí, která povede k otevření jedinečných možností pro studenty i vyučující,“ řekl ředitel CZS MU Jan Pavlík. •

Online výuka přes EDUC mě okamžitě nadchla, říká lektorka z MUNI

Možnost učit díky EDUCu tandemové online kurzy spolu s učiteli ze zahraničních univerzit nadchla Athenu Alchazidu úplně od samého začátku. Pro hispanistku, která vyučuje na Masarykově univerzitě už téměř třicet let, to bylo něco nového, v čem vidí obrovský potenciál.

Athena Alchazidu (na snímku) patří mezi první vyučující z Masarykovy univerzity, která v rámci aliance European Digital UniverCity (EDUC) začala učit pilotní online kurzy už na podzim 2020, kdy spolu s kolegy z univerzit v Pécsi, Ekvádoru a Richmondu, vypsal první dva kurzy tematicky zaměřené na kulturu a společnost zemí Latinské Ameriky a také na původní obyvatelstvo a etnické menšiny v Jižní Americe.

„Vůbec jsme na začátku semestru nevěděli, co od nového formátu výuky očekávat, na konci semestru jsme se ale

praktické dopady na každodenní život místních obyvatel,“ směje se Alchazidu.

EDUC nám otevírá úžasné možnosti k rozvoji mezinárodní spolupráce

Na společné kurzy mají vyučující velmi pozitivní zpětnou vazbu. Studenti nejvíce oceňovali to, že mohli se spolužáky ze zahraničních univerzit diskutovat o svém oboru a pracovat na společných úkolech v reálném čase.

Vyučující do výuky navíc často zvali zahraniční hosty, například zástupce etnických menšin. Ti nejprve představili svou kulturu přímo z míst, kde žijí, a pak se studenti debatovali a odpovídali jim na nejrůznější dotazy.

„Studenti byli takto pojatou výukou opravdu nadšení. Svědčí o tom třeba zpětná vazba, kdy se na závěr poslední hodiny přihlásila o slovo zahraniční studentka z Polska, která si kurz zapsala v rámci svého Erasmu na MUNI, a všem nám poděkovala za skvělou zkušenost s novým formátem výuky, který doposud nikde nezažila,“ říká lektorka.

Athena Alchazidu plánuje v EDUC kurzech pokračovat i v budoucnu, teď na podzim bude například vyučovat na Centru jazykového vzdělávání MU sdílené kurzy spolu s kolegy z Pécse a Nanterre. Volně navazující kurzy bude na jaře učit spolu s akademiky z Postupimi a z Cagliari. Do dvou už existujících kurzů se navíc pravděpodobně brzy zapojí i vyučující a studenti z univerzit v Peru a Salvadoru, takže výuka bude mít ještě větší mezinárodní rozměr.

„EDUC přinesl naší univerzitě úžasné možnosti k rozvoji mezinárodní spolupráce a jsem hrozně ráda, že tady takový projekt máme, přesně se trefil do doby, kdy online výuka začala být kvůli pandemii obrovským tématem. Přála bych si, aby si meziuniverzitní kurzy vyzkoušelo co nejvíce studentů i učitelů MU, protože je to úžasná mezikulturní i interdisciplinární zkušenost a člověka to ohromně posune, profesně i osobnostně,“ dodává lektorka z Centra jazykového vzdělávání. •

VÝUKU JSME ČASTO PŘETÁHLI, PROTOŽE SI STUDENTI RŮZNÝCH KULTUR CHTĚLI POVÍDAT.

všichni vyučující jednohlasně shodli, že v EDUC kurzech budeme rozhodně nadále pokračovat, protože to byla úžasná zkušenost nejenom pro nás učitele, ale především pro naše studenty,“ říká Athena Alchazidu.

Přestože bylo v obou kurzech zapsáno okolo dvaceti studentů z MUNI, dvaceti z Pécse a z Ekvádoru, předměty byly pojaty diskusně, což se díky takzvaným break-out rooms v Zoomu dařilo držet po celou dobu výuky, a podle vyučujících byla s každou další hodinou dynamika i průběh debat vždy živější.

„Často se nám stávalo, že jsme večerní výuku přetáhli, třeba i o půl hodiny, jednou dokonce i o hodinu, protože studenti ze zapojených univerzit si chtěli neustále povídat – bylo to pro ně totiž něco úplně nového, že si student z Brna mohl povídat se studentem z Ekvádoru. A při práci v nevelkých týmových skupinách se zdaleka nebavili výhradně jen o zadaném tématu. Několikrát se nám dokonce přihodilo, že jsme s kolegy nahlédli do virtuální místnosti a zjistili jsme, že studenti řeší pandemii a její

Preliminary words

Welcome to the course dedicated to the Ethnic Minorities in the Spanish-speaking countries of Latin America.

This semester we will pay attention to South America.

Am...
society...
nd...
...the roots of many phenomena...
...take the first step in order to get...
...ers from ours...
...undertake this virtual journey not...
...the academic area; and also personally...
...but not again, welcome.

- Assignments
- Choices
- Edo-assignments
- Forums
- Glossaries
- Quizzes
- Resources

Online users

1 online user (last 5 minutes)

Athena Kichard

14°C Píšťane priet 13:17 27.08.2021

VĚDA A VÝZKUM 4-5
TEXT: IRENA DIATELOVÁ
FOTO: MARTIN INDRUCH

Ekonomicko-správní fakulta právě slaví 30 let

Třicet let od svého založení slaví koncem září Ekonomicko-správní fakulta, která vznikla jako první polistopadová fakulta MU. Dnes poskytuje vzdělání téměř třem tisícům studentů.

U kolébky první polistopadové fakulty MU stáli ekonomicky orientovaní odborníci kolem Ústavu ekonomiky a řízení nevýrobní sféry a vyučující ekonomických disciplín na Filozofické fakultě tehdejší Univerzity Jana Evangelisty Purkyně (UJEP).

„Bylo nám jasné, že s pádem komunistického režimu a s přechodem na tržní systém hospodaření vznikne velká poptávka po odbornících. Těch bylo v ekonomické praxi i teorii naprosté minimum,“ zavzpomínal první děkan fakulty, profesor Ladislav Blažek.

Podle něj se vznik Ekonomicko-správní fakulty nesl v duchu velkého nadšení a spontaneity, což bylo pro tehdejší převratnou dobu typické. „Navíc vznikla velice rychle, od prvního záměru do jejího založení neuplynul ani rok,“ upřesnil Blažek, který na fakultě učil třicet let a po letošním jmenování emeritním profesorem zůstává v kontaktu se studenty jako vedoucí diplomových prací.

Práce a náplň činnosti prvního děkana fakulty se postupně vyvíjela. „Bylo potřeba rychle rozšiřovat řady pedagogů i zaměstnanců administrativy. Kvalifikovaných pracovníků byl nedostatek, takže to nebylo nic snadného. Museli jsme vytvořit a následně rozšiřovat knižní fond, shánět technické vybavení. Do toho jsem řešil výstavbu nové budovy, jejíž financování nebylo banální záležitostí. Šlo o stovky milionů korun,“ přiblížil tehdejší dění Ladislav Blažek.

Myšlenku zřídit fakultu významně podporoval i tehdejší rektor Milan Jelínek. Jeho návrh na zřízení fakulty schválil Akademický senát MU na podzim 1990 a výuka byla zahájena o rok později v září v budově bývalé Cyrilometodějské záložny na Zelném trhu, kde dřív sídlila právnická fakulta. Rostoucí zájem o studium vedl v následujících letech k prodeji budovy, která nevyhovovala vysokoškolské výuce.

Fakulta pak několik let sídlila v provizorních podmínkách v Antonínské ulici. „Prostředí bylo opravdu silně nevyhovující, ale přežili jsme to. Patrně i díky velkému počátečnímu nadšení celé naší akademické obce. Nová moderní budova v Pisárkách pro nás pak byla zásadní změnou, kterou jsme všichni uvítali,“ uvedl profesor Blažek.

Realizace zdánlivě jednoduchého plánu postavit novou budovu totiž zabrala celých pět let. Stavba nové fakulty začala v létě 1995 na nevyužívaných asfaltových, terasovitě položených plochách v areálu kolejí Masarykovy univerzity v Lipové ulici.

Díky usilovné práci mnoha pracovníků z vedení univerzity i fakulty se podařilo realizovat smělý projekt: vznikla moderní, na míru šitá budova s užitkovou plochou 10 tisíc metrů čtverečních, s náklady přesahujícími 260 milionů korun. Moderní objekt byl dokončen v březnu 1998, a tak se necelých osm let po založení fakulty slavnostně otevřely brány její nové budovy.

Nahoře zleva: ESF začínala v budově na Zelňák trhu. V novém objektu v Lipové ulici byly moderní počítačové učebny (uprostřed). Vpravo je aula v na Zelňák trhu. Dole zleva: První děkan ESF Ladislav Blažek při poklepání základního kamene v Lipové ulici. Uprostřed je stavba nové budovy, vpravo její otevření v roce 1998 tehdejším ministrem školství Janem Sokolem.

V té době fakulta jako nové insignie užívala okřídlené žezlo a medaile s prvním rektorem MU Karlem Englišem, jejichž autorem je akademický sochař Michal Vitanovský. Žezlo zhotovil sochař Pavel Filip. Hlavici žezla tvoří přilba s křídly boha Merkura, patrona ekonomických věd. Medaile má na své lící straně portrét prvního rektora a významného národohospodáře Karla Engliše. Na rubu medaile najdeme symbolický chrám moudrosti a poznání s citátem vystihujícím podstatu Englišova učení: „Výkonnost, hospodárnost, solidárnost“.

Při oslavách století MU se pak Ekonomicko-správní fakulta stejně jako ostatní fakulty předloni otevřela absolventům. Kromě expozic a možnosti prozkoumat fakultu s průvodci nabídla v hlavním programu připomenutí důležitých historických událostí, debatu s oceněnými absolventy a přednášku na téma 100 let MU, 100 let české měny. Poté se slavnostní dění přesunulo na brněnské výstaviště, kde oslavy probíhaly ve velkém s ostatními fakultami a univerzitními pracovišti. V rotundě na výstavišti byli rektorem oceněni absolventi ESF – Robert Franče, Stanislav Kutáček, Dita Přikrylová, Lukáš Rozumek a Petr Sklenář.

Za třicet let existence se fakulta stala respektovanou institucí, která poskytuje kvalitní a moderní vysokoškolské vzdělání v oblasti ekonomie, managementu, financí a veřejné správy téměř třem tisícům studentů v bakalářském, magisterském a doktorském studiu. Studenti mají možnost absolvovat část svého studia v zahraničí či dokonce tam získat i druhý diplom.

Fakulta připravuje studenty už v rámci studia na mezinárodní oborové zkoušky a certifikáty (ACA, ACCA, CFA, PRINCE2 a další). Aktivně také vyhledává a podporuje nadané studenty v rámci exkluzivní skupiny TopSec. Má i experty na FinTech a další nové obory a jako jediná vysoká škola v ČR aktivně využívá při výuce terminál Bloomberg. „Jsme jedna ze dvou českých univerzit v UIC Alliance of Universities for

High-Speed Rail. Máme také nejmodernější laboratoř pro ekonomické experimenty,“ upřesnila proděkanka pro vnější vztahy a spolupráci s partnery Sylva Žáková Talpová.

Za třicet let existence fakulty se na postu děkana vystřídal pět mužů: profesor Ladislav Blažek byl prvním děkanem v letech 1991 až 1999, profesor Antonín Slaný zastával funkci děkana dvakrát v letech 1999 až 2004 a 2013 až 2020, docent Ivan Malý byl děkanem také ve dvou obdobích – 2005 až 2007 a 2010 až 2013, docent Martin Svoboda v letech 2008 až 2010 a od loňska je děkanem profesor Jiří Špalek, který tak hned v prvním roce ve funkci oslaví třicetileté výročí fakulty.

„Letošní oslavy výročí jsou příležitostí k zastavení a ohlédnutí se zpět do minulosti. Svůj pohled však chceme upírat především do budoucnosti. Je sice důležité to, jací

VZNIK FAKULTY SE NESL V DUCHU VELKÉHO NADŠENÍ A SPONTANEITY.

jsme, ale zajímá nás především, jací můžeme být. Chceme být fakultou, která připravuje studenty pro povolání budoucnosti, kdy bude klíčová flexibilita, schopnost kritického myšlení a analýzy a práce s informacemi. I proto bude ústředním tématem konference k 30. výročí diskuse o tom, jak se za dalších třicet let změní pracovní trh a požadavky na absolventy vysokých škol, jak se změní ekonomika, byznys nebo školství. Konferenci uvede přednáška Jana Švejnara, jehož vize otevřela dveře do střední Evropy modernímu ekonomickému vzdělávání a výzkumu. Srdečně zvou všechny čtenáře, aby se k nám 30. září připojili, ať už osobně nebo online,“ uvedl děkan ESF, profesor Jiří Špalek.

O konferenci se zájemci dozvědí více informací na webové adrese econ.muni.cz/30/konference, kde se lze také registrovat. •

Prst nebo obličej? Starší lidé v biometrii tápou

Kolikrát jste otevřeli telefon otiskem prstu? Kolikrát jste se skenem obličeje identifikovali na letišti? Zkrátka využili jste jednu z možností technologie s názvem biometrie. Chování lidí při používání biometrických metod zkoumali sociologové z Masarykovy univerzity.

Na projektu Technologické agentury ČR s názvem Průzkum a edukace občanů České republiky v oblasti biometrie pracují vědci z Fakulty sociálních studií Masarykovy univerzity a Vysokého učení technického v Brně, kteří zajišťují technologickou stránku, a Ústavu státu a práva Akademie věd ČR. Jako aplikační garanti v něm figurují pracovníci Krajského ředitelství Policie Jihomoravského kraje a Úřadu pro ochranu osobních údajů. Sociologové z MU již svůj výzkum dokončili, přesto je ještě čeká mnoho práce v oblasti metodiky a edukace. Projekt by měl být ukončen v prosinci letošního roku.

„Biometrické metody začínají doslova boom, různé čtečky otisků prstů se objevují v mobilních telefonech, počítačích, osobních dokladech, počítá se s jejich nasazením na bankomaty. Biometrické informace jsou ukládány

Na otázky nakonec odpovědělo 2 341 dospělých a 363 dětí a mladých do 18 let. „Výzkum je uzavřený, dat máme dostatek,“ konstatovala hlavní řešitelka projektu za MU Marcela Petrová Kafková (na snímku).

Z výzkumu například vyplývá, že znalosti lidí o biometrických metodách a bezpečném chování na internetu jsou v podstatě konstantní do věku 49 let. Ovšem po dosažení věku 50 let se znalosti začínají lámat směrem dolů. „Opravdu nás toto zjištění nemile překvapilo. Dnešní padesátníci maturovali okolo roku 1989 a v podstatě po celou svou pracovní kariéru se s výpočetní technikou setkávají. Jedná se o lidi, kteří aktivně působí na trhu práce, kde s moderními technologiemi pracují, a ještě nejméně 15 let na trhu práce budou,“ zhodnotila jeden z výstupů výzkumu Petrová Kafková.

Dalším zjištěním je, že mírně horší znalost biometrických metod a bezpečného chování na internetu mají v seniorském věku ženy než muži, ženy přitom v seniorském věku více technologie s biometrií používají a jsou tedy jejich rizikovými uživatelkami. Jako kompenzátor věkové nevýhody pak podle výzkumu funguje vzdělání, kdy i starší respondenti s vyšším vzděláním mají znalosti na úrovni mladších.

Nestačí ale připravit několik kurzů pro seniory a považovat problematiku biometrie za vyřešenou. V následném vzdělávání o biometrii je podle Petrové Kafkové potřeba myslet i na skupinu dětí a mládeže do 18 let. „Téměř všichni dnes odemykají své telefony nejen otiskem prstu, ale třeba i skenem obličeje, ovšem vůbec netuší, co to biometrie je, jak funguje a jaká rizika přináší,“ doplnila socioložka s tím, že obrovskou roli u této skupiny hraje region. „Jinak používají, nebo se setkávají, s biometrickými znaky děti z Prahy, které mají smartphony a zažily kontrolu pomocí biometrických znaků na letišti, a jiné zkušenosti mají děti z malých obcí.“

Projektový tým z Fakulty sociálních studií bude nyní pracovat na ukázkové hodině pro střední školy, metodických materiálech pro učitele, přípravě workshopů a seminářů pro různé cílové skupiny. Chystá i krátkou edukační brožuru pro širokou veřejnost, která by mohla být dostupná na úřadech nebo místech, které dokumenty s biometrickými údaji vydávají nebo tuto technologii používají. •

U LIDÍ STARŠÍCH 50 LET JSOU ZNALOSTI BIOMETRIE HORŠÍ.

v osobních dokladech i cestovních pasech. Navíc pandemie covidu-19 zavádění ICT technologií dost akcelerovala, takže se s biometrií setkáváme více, než kdy dříve. Účet v bance si můžete založit bez osobní návštěvy, banka ověří vaši totožnost prostřednictvím mobilu, který naskenuje váš obličej z několika stran,“ řekl člen výzkumného týmu Tomáš Doseděl z Fakulty sociálních studií Masarykovy univerzity s tím, že hlavním cílem projektu bylo zjistit, které socio-demografické skupiny jsou ohroženy neznalostí moderních biometrických metod zabezpečení, a tyto skupiny pak informovat a vzdělávat.

Jaký mají různé skupiny obyvatel vztah k počítačové bezpečnosti a biometrickým metodám zabezpečení, zjišťoval tým z MU v rámci setkání různých skupin obyvatel – dětí, hasičů, seniorů, žen – přímo na Fakultě sociálních studií.

Na základě toho připravil dotazník, který podrobněji mapoval situaci napříč populací v České republice. Informace o žácích základních a středních škol se sociologové rozhodli sbírat ve spolupráci se studenty, aby jim umožnili získat při studiu praxi.

VĚDA A VÝZKUM 8-9

TEXT: GABRIELA PERINGEROVÁ

FOTO: MARTIN INDRUCH

Mladí vědci chtějí pomocí bakteriofágů porazit stafylokoka

Fágové preparáty pro léčbu zejména stafylokokových infekcí vyvíjí tým vědců z Laboratoře molekulární diagnostiky mikroorganismů Přírodovědecké fakulty Masarykovy univerzity. Zaměřil se na nový způsob léčby s využitím synergie fágů a antibiotik.

Vzhledem ke globálnímu problému s antibiotickou rezistencí, nabývá léčba bakteriálních infekcí pomocí fágové terapie opět na významu. Fágy totiž jako své hostitele využívají výhradně bakteriální buňky, ve kterých se množí a na konci lytického životního cyklu je usmrcují.

„Zaměřili jsme se na druh *Staphylococcus aureus* (zlatý stafylokok), protože právě rychlý nárůst jeho antibiotické rezistence vyhodnotila Světová zdravotnická organizace jako jedno z nejzávažnějších zdravotnických rizik. Aktuálně řešíme možnosti terapie chronických a s biofilmem spojených stafylokokových infekcí, která by využívala synergický efekt fágů a antibiotik,“ upřesnil hlavní řešitel projektu Tibor Botka.

Poukázal na to, že snahy o spojení obou typů léčby – tedy antibiotiky i fágy – se objevovaly už dříve, ale byly zaměřeny na jiné patogeny. Studie účinnosti kombinované terapie přitom ukázaly, že při použití určitých kombinací fág-antibiotikum dochází vlivem synergického působení k účinnějšímu potlačení bakteriální infekce než při použití samotných antibiotik nebo fágů.

„Současné podávání fágů a antibiotik navíc zamezuje vzniku a šíření rezistentních bakterií. To je dáno tím, že si bakteriální populace nedokáže dostatečně rychle vytvořit rezistenci k fágu i antibiotiku zároveň, jelikož se mechanismy rezistence k oběma agens často navzájem vylučují. Nicméně v současné době nejsou na evropském trhu dostupná žádná kombinovaná léčiva založená na tomto typu synergie,“ řekl Botka.

Projekt vedený Tiborem Botkou se opírá o dlouhodobý výzkum pracoviště zaměřený na stafylokoky a jejich mobilní genetické elementy včetně bakteriofágů. Jeho cílem je připravit vhodné kombinace antibiotik a terapeutických stafylokokových fágů, které budou vykazovat zvýšený účinek proti rezistentním kmenům zlatého stafylokoku. Laboratoř je navíc prostřednictvím svého vedoucího profesora Jiřího Doškaře a docenta Romana Pantůčka zapojena do prestižní mezinárodní iniciativy, která se zaměřuje na vypracování postupů a zásad pro bezpečnost fágové terapie. Výzkum má v budoucnu umožnit přípravu preparátu šitého na míru pro konkrétního pacienta, přičemž preparát by obsahoval fágy a antibiotikum s vhodnou koncentrací, což umocní celkovou účinnost terapie, a přitom nezničí přirozenou populaci prospěšných bakterií.

Vybrané fágy vědci již dříve podrobně popsali na úrovni jejich genomu a proteomu, a ve spolupráci s kolegy z CEITEC MU i struktury, s tím, že jim to umožní další analýzy interakce fágů a patogenních bakterií. Základem testování bude vyhodnocení účinku řady různých antibiotik na životní cyklus fágů a jejich schopnost pomnožit se na dosud rezistentních kmenech. „Vybrali jsme dva odlišné fágy, a proto předpokládáme, že by se při potlačení bakteriálního onemocnění mohly vhodně doplňovat. Vytvořené směsi musí splňovat základní kritéria, jako

je účinnost, vhodná forma aplikace a především bezpečnost, a proto budeme posuzovat i jejich vliv na produkci stafylokokových exotoxinů v porovnání se standardní léčbou antibiotiky. Po optimalizaci přípravky otestujeme i na myším modelu,“ nastínil plány vědců Botka.

V týmu čtyřletého juniorského projektu aplikovaného výzkumu pro vědce do 35 let jsou také Ivana Mašlaňová a Jiřina Havráňková a jejich kolegové Alena Siváková a Lukáš Vacek z Mikrobiologického ústavu Lékařské fakulty MU a Fakultní nemocnice u svaté Anny. Do výzkumu se zapojili i studenti, kteří v laboratořích pracují na diplomových pracích. „A plánujeme spolupráci s našimi dlouhodobými zahraničními partnery, zejména s týmy z univerzit v Lyonu a Tübingenu,“ dodal Tibor Botka.

Připomněl, že lidstvo už dlouhá desetiletí využívá pro boj s bakteriálními patogeny antibiotika, což jsou antimikrobiální látky produkované zejména plísněmi. V důsledku dlouhodobého používání antibiotik u chronických stavů, častých aplikací širokospektrálních antibiotik, ale i v minulosti nadbytečného užívání v humánní i veterinární medicíně, se začaly v lidské populaci šířit bakteriální kmeny, které jsou k antibiotikům rezistentní.

V EVROPĚ TEĎ NEJSOU DOSTUPNÁ LÉČIVA ZALOŽENÁ NA SYNERGII ANTIBIOTIK A FÁGŮ.

„Tyto kmeny celosvětově nahrazují původní citlivé populace, a to zejména v nemocničním prostředí, kde se stávají ještě větší hrozbou. Zvláště nebezpečné jsou infekce způsobené takzvanými multirezistentními kmeny, které již nelze dostupnými antibiotiky úspěšně léčit. Vývoj syntetických antibiotik je velmi nákladný a časově náročný a v současné době se již prakticky zastavil. Proto se zvyšuje poptávka farmaceutických společností a lékařů po nových účinných léčivech,“ vysvětlil vědec.

Jednou z cest, jak tento problém řešit, je podle něj návrat k léčbě pomocí fágů, která se slibně rozvíjela v před-antibiotické éře a v některých státech přetrvala dodnes. Fágovou terapií antibiotika v minulosti rychle nahradila, a to především pro své univerzální použití, které však zároveň vedlo k současné antibiotické krizi. Vývoj a příprava fágových terapeutik je časově i finančně mnohem méně náročná než u antibiotik.

V důsledku absence regulačních pravidel pro registraci zůstává v západním světě fágová terapie stále jen experimentální léčbou. Kromě problému s registrací se využití fágů potýká také s přetrvávající nedůvěrou lékařů i pacientů, a to zejména pro virovou podstatu preparátu a z obavy o dostatečnou účinnost. Právě kombinace s antibiotiky by mohla tuto nedůvěru překlenout. •

MUNI
PORADENSKÉ
CENTRUM

Studijní neúspěšnost

I vy, vyučující, jste součástí řešení.
Zjistěte, jak můžete pomoci.

Přístup

Pracovní
skupiny

Případové
studie

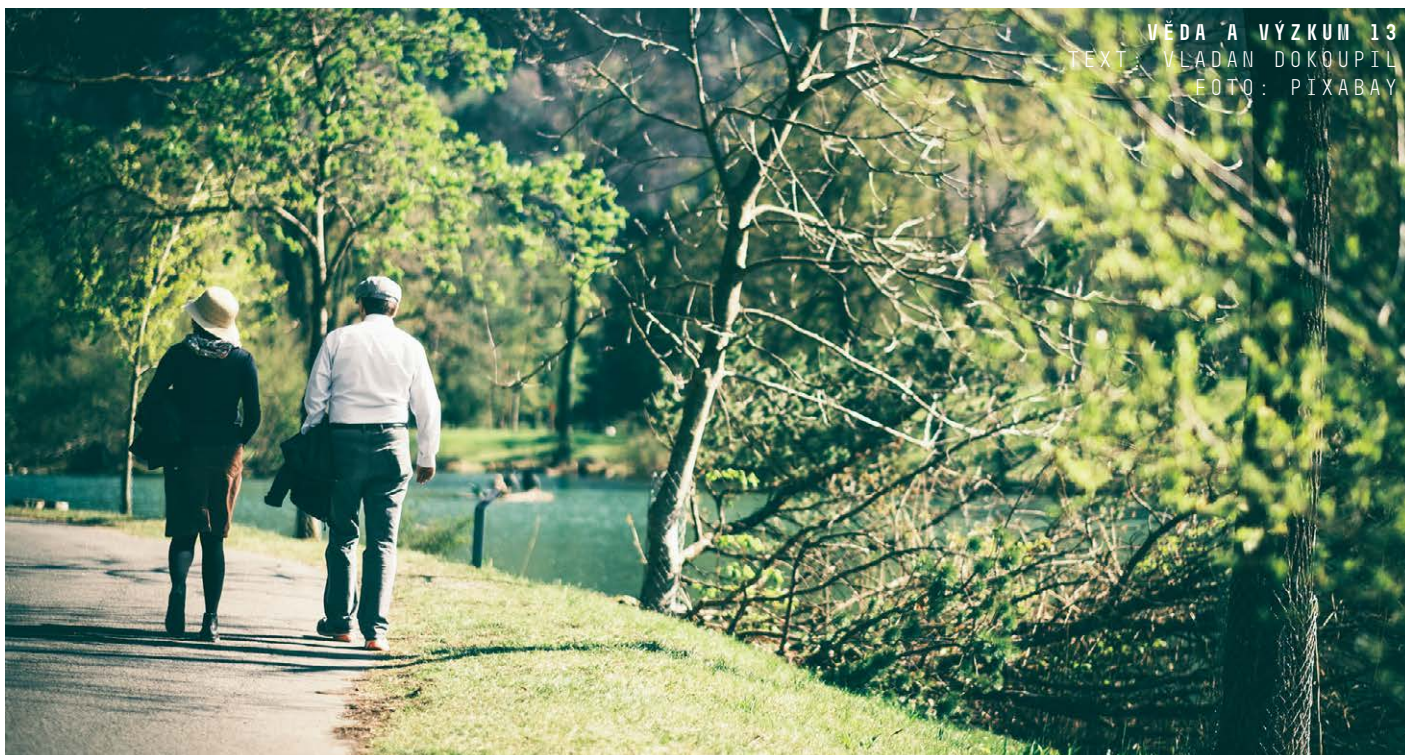
Poradenství

Studenti

Data a analýzy

Semináře
o stud.
neúspěšnosti
na fakultách

Pandemie škodí partnerským vztahům, naznačuje výzkum

Loni v prosinci lidé hodnotili své partnerské vztahy lépe než letos v dubnu. Plyne to z pilotní studie výzkumu nazvaného Současná česká rodina.

Oznámujte spokojenost se svým partnerským vztahem na stupnici od 0 do 10. Čím vyšší číslo, tím je vztah lepší. Tímto způsobem hodnotili svá partnerství v prosinci 2020 a v dubnu 2021 respondenti právě probíhajícího projektu Současná česká rodina, na kterém spolupracují vědci Masarykovy univerzity a Karlovy univerzity. Zatímco na sklonku loňského roku dosáhli podle pilotní studie průměru 8,3 bodu, letos spokojenost zhodnotili průměrnou známkou 7,8 bodu.

Strach o práci ničí vztahy

Ze studie dále plyne souvislost mezi hodnocením partnerství a obavami ze ztráty zaměstnání. 68 procent respondentů, kteří tazatelům sdělili, že považují za „pravděpodobné“ nebo „velmi pravděpodobné“, že v příštích 12 měsících přijdou o práci, zároveň přiznalo pokles spokojenosti se svým partnerským vztahem. Spojitost partnerství a zaměstnání se přitom mnohem výrazněji projevuje u mužů než u žen.

„Je to proto, že se stres z ekonomických hrozeb i existujících problémů, které vyvolala pandemie covidu-19, přelévá do partnerských vztahů,“ říká sociolog Martin Kreidl z Fakulty sociálních studií Masarykovy univerzity.

Hrozba rozchodové pandemie

Klesající spokojenost s partnerstvím se podle pilotní studie k výzkumu zatím neprojevila na počtu rozchodů. Odborníci ale varují, že jejich vlna teprve může nastat.

„Možná proto, že se lidé bojí kvůli obavám o obživu rozejít. Ale to se může změnit a z pandemie covidu-19 se stane pandemie rozvodová,“ míní Kreidl.

Tazatelé položili otázky výzkumu Současná česká rodina loni v prosinci a letos v dubnu 1200 respondentů z celé České republiky, s pětíměsíčním odstupem se ptali v obou termínech stejných osob. V případě hodnocení partnerských vztahů pilotní studie bere v potaz odpovědi 512 z nich, kteří v době dotazování bydleli s partnerkou či partnerem ve společné domácnosti.

Další tisíce respondentů

Výzkum Současná česká rodina pokračuje. Výzkumníci mají ambice zahrnout do něj až 6 000 dotazovaných, každý respondent dostane za účast v projektu odměnu ve výši 500 korun.

Na projektu Současná česká rodina, který je součástí mezinárodního výzkumného programu Generations and Gender Programme (GGP), pracují společně experti z Masarykovy univerzity a Univerzity Karlovy. Výsledkem výzkumu bude rozsáhlý soubor dat o tom, jak české rodiny žijí, jak se v posledních letech změnily, a to díky porovnání se stejnými projekty v minulosti, co si lidé o rodině myslí a co plánují. Údaje odborníci srovnají s informacemi o rodinách z dalších evropských i mimoevropských zemí.

Získaná data o českých rodinách i jejich srovnání se zahraničními výsledky budou volně dostupná na internetu. •

FOTO: MONIKA BALCOVÁ

Dobrovolníci MUNI POMÁHÁ se pustili do obnovy oblastí jižní Moravy postižených tornádem prakticky ihned poté, kdy se jimi letos v červnu pustošící živel prohnal. Odklízeli trosky, přiložili ruku k dílu kdekoli, kde bylo potřeba. Dobrovolnické centrum Masarykovy univerzity vykonává od svého založení rozsáhlou škálu prospěšných aktivit. MUNI POMÁHÁ získalo za svoji veřejně prospěšnou činnost prestižní Cenu evropského občana 2021.

MASARYKOVA
UNIVERZITA

Spisovatel Jiří Kratochvil: Literatura je můj osud

Spisovatel Jiří Kratochvil je autorem dvaceti pěti románů a povídkových knih a řady divadelních her.

Absolvent Filozofické fakulty MU, obor čeština – ruština, svou životní cestu řešit nemusel. Jako vypravěč se nejspíš již narodil.

Jeho literární kariéru v éře komunismu výrazně ztížila nepříznivá rodinná konstelace. Otec Josef Kratochvil byl politicky aktivní v emigraci, strýc Antonín Kratochvil působil jako redaktor Rádia Svobodná Evropa. Jiří Kratochvil, v době minulé dělník, hlídač, topič a disident, který nesměl publikovat a jehož tvorba se šířila jen prostřednictvím samizdatu, na žádné kompromisy přesto nikdy nepřistoupil. Po listopadu 1989 začal intenzivně publikovat a za své dílo obdržel řadu prestižních ocenění: Cenu Toma Stopparda, Cenu Egona Hostovského, Cenu Karla Čapka, Cenu Jaroslava Seiferta a další, v roce 2020 byl za svůj poslední román Liška v dámu oceněn Magnesíí Literou.

Narodil jste se v době nacistické okupace, váš otec Josef Kratochvil v té době bojoval na východní frontě. Váš dědeček, známý filozof Josef Kratochvil, zemřel na následky výsledku gestapa v Kounicových kolejích v Brně. Vybavují se vám z této doby nějaké vzpomínky?

Jak mi v paměti uvízl konec války v Brně, jsem podrobně vylíčil v obsáhlém románě Dobrou noc, sladké sny. Uvítal jsem, že vyšel jak rusky, tak německy. Představil jsem v něm totiž jak krutou německou okupaci, tak osvobození Brna Rudou armádou. A rudoarmějci se v Brně dosti často chovali nikoli jak osvoboditelé, ale jako dobyvatelé. Znásilňovali i české ženy. To bohužel nemám z druhé ruky, několik osvoboditelů znásilnilo ženu, s níž jsem se později setkal. Někdo řekne, že to už patří k běžným válečným excesům. Jenže o této kruté pravdě se dlouho nesmělo mluvit. Můj válečný román pak vyšel i španělsky, což mi připomnělo, že v Hemingwayově románu Komu zvoní hrana jsou taky popsány „excesy“ republikánů ve španělské občanské válce. A ve Španělsku je dnes nikdo nepopírá. Ostatně Stalinovi nešlo o to osvobodit Československo, ale kolonizovat ho, což byl ochoten posvětit ruskou krví.

Ale příjemným zážitkem z konce války bylo mé setkání s liškou. Na jedné ze tří fotografií, co

mám z dětství, držím v náručí živou lišku. To bylo v roce 1944, měl jsem čtyři roky. Starali jsme se o zraněná zvířata a vraceli je zas do přírody. Ochočit si lišku, to je, jak víme z Malého prince, dar. A o šedesát roků později jsem v lese cestou do Rokytne lišku potkal. A bylo to setkání z bezprostřední blízkostí, „z očí do očí“, a jako by mi chtěla něco říct. Takže jsem si pak představoval, že to byla pra pra pra pra pra... pravnučka lišky z mého dětství. Můj román Liška v dámu by bez těch setkání nevznikl, však taky je připsán „mým liškám“.

Váš otec se po nástupu komunistické moci rozhodl pro emigraci. Jistě si nepředstavoval, že svou rodinu a své tři syny neuvidí dlouhých 40 let. Co pro vás jeho odchod znamenal a jak jste tuto dobu prožíval?

Můj otec emigroval v roce 1951 a zanechal tady svou ženu se třemi dětmi (byl jsem nejstarší, jedenáct roků). Naše máti na jeho exilovou činnost osklivě doplatila, pobyt na psychiatrické léčebně, snad i kriminál, jak zjistil můj bratr Jenda, a starost o tři děti a jen podřadné zaměstnání. Nikdy jsem to otci neřekl, ale myslím, že neměl emigrovat. Jako nejstarší jsem měl v těch časech máti pomáhat, ale byl jsem jí k ničemu. To trauma z otcova odchodu a z následné přítomnosti estébáků totiž zintenzivnilo mou introverzi. Ale kupodivu to nevadilo mé posedlosti vyprávěním, naopak, byl jsem tenkrát oblíbeným klukovským vypravěčem. Ta fantazijní kompenzace se mě totiž právě v těch časech úporně držela, byla to i moje terapie.

Přestože emigrace byla v době komunismu trestným činem a rodiny emigrantů byly politicky pronásledované, byl jste přijat v roce 1957 na Filozofickou fakultu, obor čeština-ruština. Děti nepřátel režimu tehdy studovat nemohly. Jak se vám to podařilo?

Domnívám se, že mé komplikované přijetí na Filozofickou fakultu nakonec příznivě ovlivnil profesor Ferdinand Stiebitz, ve své době velice známý a respektovaný klasický filolog, který se ►

ABSOLVENT 16-17
TEXT: HANA VORÁČOVÁ
FOTO: DAVID KONEČNÝ

určitě znal s mým dědečkem, novotomistickým filozofem. Z prvního přijímacího pohovoru mě vyhodili, přestože jsem Arturu Závodskému podrobně představil život a dílo S. K. Neumanna. Ale neznal jsem jeho datum narození. Živě si pamatuju, jak jsem se bránil, vždyť jsem vše znal, jen to datum ne, a profesor Závodský na mě křičel: Tak vy budete rozhodovat, co je důležité! Potom jsem byl na brigádě v Ostravě v NHKG (Nová huť Klementa Gottwalda), a další rok to zkusil znova u téhož profesora a hle, dobře to dopadlo.

ZA STUDIA PRO MĚ BYLO NEJDŮLEŽITĚJŠÍ PŘÁTELSTVÍ SE SPOLUŽÁKY.

JIŘÍ KRATOCHVÍL je český romanopisec, dramatik a novinář. Je držitelem řady literárních cen včetně Ceny Toma Stopparda (1991), Ceny Egona Hostovského (1996), Ceny Karla Čapka (1998) a Ceny Jaroslava Seiferta (1999). Jeho knihy vyšly v mnoha zahraničních překladech, mimo jiné ve španělštině, francouzštině, němčině, bulharštině či maďarštině. Narodil se 4. ledna 1940 v Brně. Je absolventem Filozofické fakulty MU.

Co vám studium na Filozofické fakultě přineslo?

Ze studia na fakultě jsou pro mě nejdůležitější přátelství se spolužáky, tedy s Leošem Rajnoškem a pak jeho ženou Hankou Teplou a s Jaroslavem Blažkem, autorem Kouzelného zrcadla literatury, kterým stále okouzleně listuju. A za Maruškou Hrabákovou jsem si před zkouškami chodil pro pečlivě vypracované obsahy literárních děl (například z Jiráskova jsem přečetl pouze Staré pověsti české, já totiž četl vždycky pouze to, co mě těšilo, jakože taky píšu pouze to, co mě těší psát). Ale nejdůležitější bylo pro mě setkání s Honzou Swierkem, který byl prvním, kdo mi jasně řekl, že literatura je můj osud. (Totiž ne úplně prvním, ale o tom za chvíli.) A největší osobností na fakultě byl pro mě docent Oleg Sus. Nadšeně jsem chodil na jeho nepovinný seminář z estetiky a dělal jsem u něho diplomku a státnici. I když tu státnici s odřenýma ušima. A už jako autor jsem se s ním pak setkával v redakci Hosta do domu.

Školu jste ukončil až v roce 1965, tedy po sedmi letech...

Ano, je tady cosi, čím se mé studium liší od všech mých spolužáků, čím je výstřední. Přestože jsem se na fakultu dostal jen velice obtížně, ve třetím járu jsem se náhle rozhodl. Uzavřel jsem třetí ročník a šel na vojnu. Bylo to praštěné, nesrozumitelné a nepochopitelné. Nebyl jsem totiž spokojený se studiem a hlavně: nebyl jsem spokojený sám se sebou. A když to teď zlehčím, řeknu, že mi na fakultě chyběli posluchači mých kovbojek. Jistě, už jsem věděl, čím je a bude pro mě literatura, jenže jak přeběhnout od kovbojek ke skutečné literatuře? Jinak řečeno, ještě jsem neznal své téma. Na filozofické fakultě tenkrát nebyla vojna při studiu, takže té vojny bych stejně neutekl, ale mí spolužáci šli po státnicích na dva roky učit na důstojnické školy ruštinu. No nevím, jestli bych jim to měl závidět. Mám tady teď před sebou diplom a vojenskou knížku. Na vojnu jsem nastoupil koncem roku 1960, a aniž bych

si tam vysloužil aspoň tu nejmenší vojenskou hodnost, tedy frajtra, takže vracel jsem se do civilu, jak jsem na vojnu nastoupil, bez hodnosti, a to v roce 1962. O té vojny jsem už kdesi psal, tak teď o ní jen jedním slovem, které ale tady raději jen vytečkuju: ... Když jsem se v roce 1963 vrátil na fakultu, už tam nebyl nikdo z mých spolužáků, vstoupil jsem tam, abych tak řekl, do vzduchoprázdna: byl jsem tam ty dva roky bez jediného studentského kontaktu. Na vojny jsem se naučil lajdačit a tak jsem chodil už jen na zkoušky. A největším zážitkem tam pro mě byla ta nepovinná estetika u docenta Suse. Na tu jsem se vždycky moc těšil, a to je taky nakonec to nejcennější, co jsem si ze studia odnesl. Ale zažil jsem tam jedno zklamání. Jednou docent Oleg Sus vyzval jednoho studenta, aby do nějakého sborníku vypracoval referát o knižní prvotině Květoslava Chvatíka. Přišlo mi tenkrát líto, že s tím neoslovil mě. S Chvatíkem jsem se pak setkal v devadesátých letech a vzpomínali jsme na Olega Suse a mám plný kufr Chvatíkových dopisů.

Jak těžké bylo po ukončení studia najít práci? Jakými profesemi jste prošel, než jste se stal spisovatelem z povolání?

Z fakulty mi nabídli místo na odborném učilišti v Dobrušce, ale odtamtud jsem rychle zběhl, neumím učit, nemám pedagogické schopnosti. A potom jsem chtěl nechtě pracovat ve dvou fabrikách, v drubežárně a v archivu Štěrkověna a pískoven. A to až do počátku osmdesátých let, kdy jsem zásluhou svého bratra (který tam měl známé) nastoupil z kotelny Lachemy do památkového střediska (Krajské středisko státní památkové péče v Brně). Velice příjemná práce, například inventarizace zámeckých knihoven.

Jaké to je, když spisovatel musí psát do šuplíku, čili s vědomím, že jeho díla nesmí být oficiálně vydána a nedostanou se k široké veřejnosti?

Útek do imaginárního světa čili ta už zmíněná fantazijní kompenzace, tak to bylo především v sedmdesátých letech. Jako zakázaný spisovatel, zaměstnaný mimo Brno a tenkrát bez kontaktu s disentem, jsem přesto psal a naprosto svobodně, ale napsané ničil, nemaje to kde uplatnit, nevěděl jsem o samizdatu. Ale dejme tomu, že to byla má spisovatelská škola, psal jsem jak mourovatej, učil se a objevoval, což se pak projevilo v podstatném rozdílu mezi tím, co jsem publikoval v šedesátých a pak v devadesátých letech, kdy jsem se směl vrátit do literatury. V osmdesátých letech, kdy jsem se vrátil do Brna, jsem se znova setkal se spisovatelem Honzou Trefulkou a jezdil s ním do Prahy na takzvané kvartály, pravidelná setkávání zakázaných spisovatelů. Samozřejmě to bylo riskantní, ale já byl ochoten vrátit se z Památkového střediska zpátky do kotelny, ale nebyl jsem ochoten vzdát se literárního disentu.

Toužil jste se spisovatelem stát již jako dítě?

První povídku jsem napsal v šesté třídě. Měl jsem tam nepříjemnost s kovbojkami, které jsem tenkrát nejen vyprávěl, ale už i psal, a paní učitelka češtiny se mě zastala a já pak pro ni napsal povídku o atentátu na Abrahama Lincolna. Líbila se jí, četla ji v hodině češtiny i ve vedlejší třídě a slíbila mi, že budu spisovatelem. Spolužák Honza Březina (sic) pak taky honem napsal povídku, ale paní učitelku nezaujala (prozradím, že to byla krásná, nádherná, kouzelná paní učitelka), a tak mě Honza vyzval na souboj a ztloukl mě pak na Špiláku pod dubem, a až po mnoha letech mi došlo, že to byl vlastně můj první honorář. První povídku jsem publikoval v pražském literárním časopise Plamen a líbila se paní Aleně Santarové, dceři Vladislava Vančury, která mi z redakce napsala, že ji otisknou co nejdříve. První knížka mi měla vyjít v brněnském nakladatelství Blok v roce 1971, ale shora pak přišel zákaz. Vyšla mi až v roce 1978 ve Vaculíkově Petlici. První román mi vyšel v Brně roku 1989 v samizdatové edici profesora Jelínka. První překlad mi vyšel v roce 1992 v Madridu. Poslední román jsem dopsal 25. června letošního roku.

Četl jste hodně? Jaké knihy jste v dětství četl nejraději?

Četl jsem tenkrát vedle verneovek a foglarovek rodokapsy a cliftonky. Ale například i takzvané rodinné, lidové kalendáře. Živě si pamatuju např. rodokaps Pobožný střelec (střílel z kleče, neboť měl pouzdro s revolverem pod kolenem) a cliftonku Smrt defraudanta Millera (zemřel rozpuštěný ve vaně, což zřejmě četl i spisovatel Svěrák a použil ve zfilmované cimrmanovské historii). A z lidového kalendáře si pamatuju Svatbu v Zákřanech. A právě tahle „nejpokleslejší literatura“ byla pro mé klukovské vyprávění nehybnoucím zdrojem. V dětství jsem byl tím oblíbeným klukovským vypravěčem. Klukům jsem převyprávěl přečtené rodokapsy a cliftonky, a když jsem pak vyčerpal přečtené, musel jsem si holt vymýšlet. Nejintenzivněji jsem to zažil ve svých asi devíti letech, kdy jsem byl po záskrtu asi dva měsíce v sanatoriu, sanatorium bylo tenkrát na zámku v Bludově. Vyprávěl jsem tam klukům doslova od rána do večera, při snídani, při obědě, při večeři, při procházkách v parku, prostě kdykoliv a kdekoliv a v jednom kuse. Jsou to vlastně mé nejspisovatelštější dva měsíce, a kluci mou zásluhou tak zažili rodokapsové orgie. Personál sanatoria to uvítal, protože jsem kluky tím svým vyprávěním zaměstnal a neměli čas na lotroviny. Když si pak pro mě máti přijela, pravili, že mě neradi propouštějí, neboť nemají náhradního vypravěče.

Kterí autoři a která díla sehrála důležitou roli ve vašem životě?

Mám své oblíbené autory, od Hemingwaye po Johna Fowlese, od Swiftova Gullivera po

Borise Viana. Ale samozřejmě Karla Čapka, Bohumila Hrabala, Josefa Škvoreckého a Milana Kunderu. Ale například se docela obejdu bez Muže bez vlastností Roberta Musila. Ale přiznám se, že nejraději mám povídky. Přestože jsem nadšený čtenář Kunderových románů a hodně jsem o nich přemýšlel a taky je recenzoval, nejraději mám přece jenom jeho Směšné lásky. Tam už je málem všechno, co se později objeví v jeho románech. A totéž se týká i Hemingwaye, mám rád jeho nejlepší romány, ale pořád znova se vracím k jeho povídkám. A což teprve tací mistrní povídkáři jako Ivan Bunin, Isaac Babel a Jorge Luis Borges!

PŘESTOŽE JSEM SE NA ŠKOLU DOSTAL OBTÍŽNĚ, UZAVŘEL JSEM TŘETÍ ROČNÍK A ŠEL NA VOJNU.

Jaký význam může literatura v lidském životě mít? A co si myslíte o myšlence spisovatelů jako „svědomí národa“ a vůbec o tzv. angažované literatuře?

Význam literatury v lidském životě, to je na rozsáhlý esej, takže tady jen stručně: obrovský, anebo nijaký. Jsou tací, co – zvláště teď v čase internetu – nevezmou do ruky knihu, která je zatím pořád ještě schránou literatury. A jsou zas druzí, co čtou furt, vídám čtenáře i v tramvaji a vsadil bych se, že byste našli nějakého čtenáře sem tam i ve výtahu. Ale vážně: význam literatury, to bohužel není jen ten zážitek z vyprávění, jsou totiž etapy v životě národa, kdy literatura musí vylézt ze slonovinové věže a dokonce vstoupit do politiky. Není to nic, po čem by literatura prahla, protože společenská angažovanost znamená sloužit něčemu neliterárnímu, přičemž nejdůležitější zásadou pro literaturu je právě svoboda, nezávislost na čemkoli. A proto jsem patřil k těm, kdo začátkem devadesátých let uvítali osvobození se od „svědomí národa“. Ale dnes je bohužel situace dosti jiná a řekl bych, že jak novináři mají být hlídacím psy demokracie, tak spisovatelé by měli být hlídacím psy duchovní svobody. A to prosím žádnými ratlíky, nýbrž přímo dogami, vlčáky, rotvajlery. Hodně odvážnými a hlasitými psisky.

Co je podle vás v životě nejdůležitější a které lidské vlastnosti si nejvíce považujete?

Za nejceněnější lidské vlastnosti považuju pravdivost a férovost. A za nesympatickou vlastnost považuju posedlost úspěchem, která má pak svou neošklivější podobu v moci-chtivosti. (Ale ošklivou podobu má i v literatuře. Tam posedlost úspěchem dokáže sežrat i veliký talent.) •

Rozvrhněte si síly, radí studentům Poradenské centrum

Čtyři roky funguje na Masarykově univerzitě Poradenské centrum, které pomáhá studentům řešit potíže se studiem. O tom, co se studenty nejčastěji trápí, jsme si povídali s manažerkami centra Marií Szopovou a Lucií Baldíkovou.

Většina aktivit Poradenského centra souvisí podle Lucie Baldíkové s podporou úspěšnosti studentů Masarykovy univerzity. „Cílíme i na uchazeče, protože i ve fázi výběru oboru můžou vznikat potíže a příčiny pozdějšího neúspěchu při studiu. A cílíme i na akademickou obec, aby měla přehled o neúspěšnosti ve svých programech a věděla, jak může studenty podpořit,“ upřesnila.

„Podařilo se nám vytvořit poměrně širokou síť poradenských kontaktů napříč fakultami. Před čtyřmi roky zároveň s Poradenským centrem vznikly pozice fakultních poradců a programových konzultantů, aktualizovalo se psychologické poradenství. Intenzivně spolupracujeme se studijním odborem a studijními odděleními na fakultách,“ popsala manažerka Poradenského centra Marie Szopová.

Poradenské centrum vyřizuje desítky dotazů ke studiu i v průběhu letních prázdnin. „Uchazeči se většinou zpočátku ptají na přijímací řízení, na zápis, jestli můžou změnit studijní program. Ptají se také na ISIC karty a další spíše administrativní záležitosti,“ řekla Szopová.

Řada studentů si najde informace sama a včas, řada z nich ale řeší problémy na poslední chvíli. Informovanost je podle Marie Szopové jedna z nejdůležitějších věcí ve strategii úspěšného studia na Masarykově univerzitě. „Studenti by měli vědět, kde informace najdou, aby je nehledali různě v neověřených skupinách na facebooku, ale v oficiálních zdrojích univerzity. Měli by vědět všechny náležitosti a podmínky studia a nebát se říct si o pomoc,“ vysvětlila Szopová.

Poradenské centrum se také snaží propagovat Studijní a zkušební řád Masarykovy univerzity a jeho podmínky, a to například v kampani Staň se mistrem. „Nicméně z dotazů, které nám v této souvislosti potom chodí, vyplývá, že řada studentů často neví základní věci: třeba kolik musí mít kreditů za semestr. Z toho se dá usoudit, že si studijní řád asi nepřečetli, nebo se v něm nedokázali zorientovat,“ uvedla manažerka poradenského centra.

Mezi nejčastější chyby studentů, které vedou k přerušení nebo ukončení studia, patří podle Szopové problémy s opakovaným předmětem. „Dalším problémem je buď příliš mnoho, nebo naopak příliš málo kreditů pro postup do dalšího semestru,“ upřesnila Marie Szopová s tím, že řada studentů se také pořádně nepodívá na podmínky studia.

Ze zkušeností manažerek poradenského centra dále vyplývá, že si řada studentů nevhodně rozvrhne síly při studiu. „Chtějí mít jeden semestr volnější, takže si doslova nacpou co nejvíc předmětů do dalšího semestru, kde je to pak mnohem náročnější zvládnout,“ vysvětlila Szopová.

Stává se, že studenti špatně vyhodnotí rozložení studijních povinností. „V některých programech se musí učit díky cvičením či

seminářům z hodiny na hodinu, ale v řadě programů je většina výuky formou přednášek, takže student není tolik nucený během semestru průběžně pracovat a pak před zkouškovým obdobím zjistí, že objem učiva je na něj příliš velký a není schopen to zvládnout. I proto je rozložení studijních povinností, výuky a učení tak důležité,“ zdůraznila Lucie Baldíková.

Podle Szopové také studenti často chtějí v centru získat kontakt na svého programového konzultanta. Některé dotazy směřované na Poradenské centrum Masarykovy univerzity přeposílají jeho manažerky na jednotlivá studijní oddělení na fakultách. Zvláště noví studenti se podle Baldíkové často obracejí na Poradenské centrum ve chvíli, kdy se ještě úplně neorientují v poradenské síti univerzity.

„Jsou studenti, kteří řeší kumulaci více potíží a potřebují rozklíčovat, v jakém sledu a s kým je řešit. Další skupinou jsou ti, kteří mají citlivější problémy,“ upřesnila Lucie Baldíková.

KDYŽ SI STUDENT NAPLÁNUJE CO NEJVÍCE PŘEDMĚTŮ DO JEDNOHO SEMESTRU, TĚŽKO HO PAK ZVLÁDÁ.

Důležitou součástí činnosti poradenského centra je psychologická pomoc studentům.

„Často naši psychologové řeší se studenty pocity úzkosti, stresu a přetížení. Ty můžou pramenit jak ze studia, tak i z rodinné situace či vztahových problémů,“ vypočítává Marie Szopová.

A čím si manažerky poradenského centra vysvětlují to, že až čtyřicet procent studentů nedokončí studium na Masarykově univerzitě? „Odbor pro strategii nám v této souvislosti poskytuje výsledky průzkumu mezi neúspěšnými studenty. Z nich vyplynulo několik zásadních věcí, které se několik posledních let opakují. Jde o nenaplněné představy a očekávání studentů, kteří si často nakonec zvolí jiný obor studia. Pak je to také ztráta motivace ke studiu nebo jeho časová náročnost, což je časté u studentů, kteří studují při zaměstnání,“ sdělila Szopová.

Lucie Baldíková k tomu doplnila, že se s problémy potýkají nejčastěji studenti prvních ročníků, kteří se setkávají s úplně jiným prostředím než na střední škole. „Na prváka jsou v mnoha směrech kladeny daleko vyšší nároky, než na jaké byl doposud zvyklý. Jsou mezi nimi studenti, kteří do Brna na Masarykovu univerzitu přijíždějí studovat z jiných měst a nemají ve městě kontaktní síť a kamarády. Jejich následné rozčarování může vést k tomu, že studium vzdají dřív, než vůbec začnou své problémy řešit. Proto je potřeba řešit jakékoliv potíže včas a na správných místech,“ dodala Baldíková. •

Nerezové kelímky s brčky jsou sexy

Místo plastových jednorázových kelímků elegantní, ekologicky šetrné a udržitelné nerezové kelímky, ozdobené originálním logem OneCup. To je řešení, které vymyslel student Ekonomicko-správní fakulty MU Vojtěch Toman.

Nápad na nerezové kelímky dostal předloni, kdy si začínal všimnat toho, že nerad nakupuje s igelitkami. Také se zamyslel nad tím, že suroviny na výrobu jednoho plastového kelímku postupně vznikaly asi 66 milionů let, během nichž dochází k přeměně odumřelých živočichů na ropu.

Tu pak člověk vytěží a pošle ji potrubím tisíce kilometrů do rafinérií, kde ji přemění na různé produkty. Ropa je kromě jiného surovinou pro výrobu malých plastových granulí, z nichž se později vylišují plastové kelímky. A ty se pak po jediném použití prostě vyhodí.

„Pak se mi do ruky dostal nerezový kelímek a naučil jsem se z něj pít. Vozil jsem ho i do přírody. A začal jsem zjišťovat, jestli by se daly kelímky z potravinářské oceli do Česka dovážet. Navíc jsem věděl, že půjdu na Ekonomicko-správní fakultu, kde mě něco o podnikání naučí. A nastartoval jsem projekt, z něhož vzešel životaschopný produkt. Díky půjčkám od blízkých lidí jsem byl schopný sehnat větší množství kelímků a díky crowdfundingu na Hithitu jsem byl schopný dostat to mezi zákazníky,“ říká Vojta.

DO VĚTŠÍCH KELÍMKŮ SE KROMĚ PIVA VEJDE I PĚNA.

Zpočátku chtěl vyrábět kelímky v tuzemsku, ale zjistil, že ocelárny nemají dostatečné výrobní podmínky. „Proto zatím kelímky vozíme z Číny, kde mi nabídli jejich úpravu barvou nebo laserem. To se mi ale nelíbilo. Nakonec jsem se rozhodl pro elektrolýzu, kde vám stačí elektrický proud a o zbytek se postará roztok kuchyňské soli. Využil jsem při tom zkušenost ze střední školy, kde jsme s kamarádem psali práci na tohle téma,“ vysvětlil Vojta.

Inspiroval ho i dědeček, který tetováním kyselinou zkrášluje lovecké nože a od něj okoukal jejich úpravu s pomocí fólie s vyřezanými ornamenty. „V dílnách Jihomoravského inovačního centra jsem si pak na laserové řezačce vyřizl ze silikonu moje logo, které pak šlo přitisknout na kelímek,“ říká student oboru finance na Ekonomicko-správní fakultě Masarykovy univerzity.

Tetování loga na kelímky však podle něj vyžaduje určitou zručnost, nicméně Vojta považuje elektrolýzu za jedno z nejšetrnějších řešení. O názvu OneCup přemýšlel už v minulosti. K anglickému názvu se přiklonil i proto, že je příznivcem globalizace.

Během loňského koronavirového lockdownu vyráběl originální kelímky sám a občas mu pomohla sestra.

Teď mu pomáhají přátelé a kamarádi, kteří zrovna mají volný čas.

Pro rozjezd projektu byl podle Vojty klíčový právě Hithit, kde se o něm dovědělo daleko víc lidí a koncových zákazníků. „Ozvali se i lidi z byznysu a služeb a máme i nabídky na spolupráci s festivaly. Zatím máme v zásobě tři tisíce menších kelímků o objemu 350 ml, ve kterých je ryska na tři deci, a desetinu jsme jich rozdali právě přes Hithit, kde jsme rozdali i stovku půllitrových kelímků. Ty se uchytily a budeme je nabízet i na festivalech,“ uvedl Toman.

A s úsměvem dodal, že bude muset ještě vychytat objem většího kelímku. „Možná necháme vyrobit kelímky o velikosti 600 mililitrů, aby se tam při načepování piva vešla i pěna,“ myslí na příznivce pěnívého moku dvacetiletý student, který se považuje za puntičkáře a potrpí si na design.

Menší kelímky chtěl dostat mezi Brňany už loni na vánočních trzích, ale plány mu překazil covid-19. Proto se je během letošních prázdnin snažil distribuovat do barů a kaváren. „Komu se to líbí, tomu rádi dáme vzorek. Zároveň bude vědět, kde nás najde. Myslím si, že v tomhle je Brno super, protože lidi jsou tu vstřícní a otevření inovacím a novým věcem. Brno je podle mě progresivní město, v němž si mladý podnikatel jako já vždycky najde svoji cestu,“ říká Vojta.

Když přijde řeč na plány do budoucna, kolik nerezových kelímků OneCup by chtěl dostat mezi lidi, tak mluví především o festivalech a větších akcích. Navíc se mu rýsuje kontrakt, o kterém se však zatím nechce moc šířit, protože je ve stádiu vyjednávání.

Pokud by se podle něj byznys rozjel, tak by drobnější zakázky pro menší bary a kavárny a také pro individuální zákazníky, kteří by si zboží objednali přes e-shop, nejspíš řešil ruční výrobou. „Pokud by ale šlo už o tisíce kelímků, tak by bylo vhodné přistoupit k variantě laserového gravírování. Už by to neprošlo našima rukama třikrát, ale třeba jen dvakrát,“ zamyslel se mladík.

Ke kelímkům nabízejí i nerezová brčka, na nichž je malé logo racka. „To už by se také dělalo laserem. Mám totiž zkušenost, že člověk musí být při vytváření loga hodně opatrný, protože racek je drobný a práce se silikonovou šablonou je ošemetná. Tak aby to člověk nezkazil,“ dodal Toman.

Brčko podle něj ke kelímku patří. Nerezová brčka už totiž nabízí řada barů, nicméně Vojtovi moc nepasovala nerezová brčka ke sklenicím. „Nerezové kelímky jsou super, ale ve spojení s nerezovým brčkem je to sexy kombinace,“ uzavřel povídání Vojta, který bude ve studiu světa financí pokračovat v září ve druhém ročníku na Ekonomicko-správní fakultě Masarykovy univerzity. •

STUDENT 22-23
TEXT: ONDŘEJ POŽÁR
FOTO: ARCHIV
VOJTĚCHA TOMANA

Norsko, Itálie, Švýcarsko. Na Erasmus vyjíždí třikrát

Studentka MU Ema Zorkóczyová vyjede během studia sbírat zkušenosti na evropských univerzitách v rámci programu Erasmus hned třikrát.

Studentku evropských studií Emu Zorkóczyovou odjakživa lákala práce v mezinárodním prostředí a diplomacii, což byl i jeden z důvodů, proč vždycky chtěla na Erasmus: aby si vyzkoušela, jak se žije a studuje jinde. Na prvním Erasmusu v norském Bergenu se jí ale nakonec líbilo tak moc, že se pak přihlásila ještě na boloňskou univerzitu a následně i do Curychu, kam odjíždí v půlce září.

„Ten semestr studia v Norsku byla tak úžasná zkušenost, že jsem se po pár týdnech pobytu ve Skandinávii rozhodla, že jeden Erasmus mi nestačí a že pojedu na další. Přihlášku do Itálie jsem podávala dokonce přímo z Norska,“ směje se studentka Fakulty sociálních studií.

V Bergenu byla na jaře 2020, kdy v Evropě zrovna začínala pandemie, ta se však výuky na norské univerzitě příliš nedotkla – škola tam totiž začíná už první týden v lednu, takže většina semestru probíhala klasicky prezenčně. Do online režimu přešla univerzita až v březnu, kdy do konce semestru a začátku zkouškového období zbývaly už jen tři týdny.

„Měla jsem štěstí, že koronavirus můj Erasmus téměř vůbec neovlivnil, protože opatření byla celou dobu minimální. Ve škole to bylo skvělé a moc mě to bavilo, měla jsem samé zajímavé předměty. Poznala jsem také spoustu zahraničních studentů, často jsme chodili na výlety po okolí, ale procestovali jsme i kus Norska, od Stavangeru až po Trondheim. Ta příroda tam je úžasná, všude fjordy, hory a vodopády. Norsko je prostě moje srdcovka,“ říká studentka.

Z Norska se vrátila na konci června a poté v půlce září odjela na studijní pobyt na nejstarší univerzitu světa – na University of Bologna, kde studuje téměř osmdesát tisíc

studentů. Univerzita má několik kampusů a fakulta, kde studovala, sídlí v městečku Forlì, které leží asi 70 kilometrů od Bologni.

„Trošku mě mrzelo, že nestuduji přímo v Bologni, ale i tak to pro mě byla skvělá zkušenost studovat na tak prestižní univerzitě, která patří mezi TOP 200 univerzit světa. Setkala jsem se tam s velmi zajímavými učiteli, například ruskou zahraniční politiku nás učil velký odborník a nadšenec, který u zkoušky chtěl spoustu znalostí a souvislostí, takže to bylo docela náročné. Ale výuka byla velmi kvalitní, i v jiných předmětech,“ přibližuje studentka.

Ze začátku byla na italské univerzitě hybridní výuka: část studentů byla online a část ve třídě s učitelem, studenti se však museli předem hlásit do systému, aby mohli na přednášku přijít. Po celou dobu museli mít roušky a dodržovat rozestupy. Po prvním měsíci však výuka kvůli zhoršující se epidemické situaci přešla do úplného online režimu.

„Naštěstí jsem ale bydlela se skvělými zahraničními studenty z Kazachstánu, takže izolace pro mě nebyla tak náročná. Taky jsem stihla navštívit několik míst v okolí a byla jsem i na Sicílii, než Itálie úplně uzavřela cestování mezi regiony.“

Emin třetí a poslední zahraniční studijní pobyt v Curychu začne v září a už teď se na něj těší, protože výuka podle všeho bude prezenční. „Jsem moc ráda, že jsem i navzdory covidu-19 vůbec mohla odjet. Erasmus je úžasná zkušenost, která mě jenom utvrdila v tom, že chci v budoucnu pracovat v zahraničí. Tak snad se mi to povede,“ směje se studentka, která v červnu plánuje dokončit své studium na MUNI. •

Čtyři fáze kariérního rozvoje. V jaké jste vy?

Kariérní centrum MU vám pomůže, i když ještě nehledáte zaměstnání. Využijte jen ty služby, které se vám hodí podle toho, v jaké z vývojových fází kariéry se nacházíte.

Znáte se?

Nemít jasno, co chcete po škole dělat, je v pořádku. S hledáním směru vám mohou pomoci poradci při kariérních konzultacích. Na nich se nemusí řešit jen ta „kariéra“, ale i to, co vás baví, co je pro vás důležité, jací jste, jaké jsou vaše silné stránky a spousta dalších faktorů, které vám mohou rozhodnutí o budoucnosti usnadnit. První kariérní fáze je především o poznání sebe sama. Až objevíte, čím chcete být, můžete začít řešit, kde a jak vás mohou zaměstnat nebo jak začít budovat své vlastní podnikání.

Máte na výběr?

„Ty studuješ na pajdaku? Tak to budeš učitel.“ Název fakulty, ani název oboru, nemusí v sobě zahrnovat všechny možnosti vašeho uplatnění. Studenti Ekonomicko-správní fakulty MU nemusí být jen ekonomové a filozofické jen filozofové. Ve druhé kariérní fázi je skvělé zaměřit se na průzkum trhu práce, různých pracovních pozic, zaměstnavatelů, firemních kultur apod. Zjistěte, co vše můžete zaměstnavatelům nabídnout a co naopak nabízí oni vám. Vsaďte se, že máte více možností, než si myslíte.

Rozvíjejte se

Už víte, co by vás konkrétně naplňovalo a kdo vám takovou pozici může nabídnout (možná to jste vy sami se svými podnikatelskými záměry)? Nebo si ještě necháváte otevřených více možností? Tak, či tak na sobě můžete začít pracovat naplno. Využijte rozvojových kurzů a akcí, firemních workshopů, prozkoumejte stránky kariera.muni.cz nebo si zapište předmět kariérní start.

Nečekejte, jednejte

Státnice vás čekají nejdříve za rok a do té doby máte klid? Skvěle. Zkonzultujte svůj životopis s odborníky, vyzkoušejte si pohovor nanečisto nebo zažijte assessment centrum. Získejte cenné zkušenosti a zpětnou vazbu ještě předtím, než se dostanete do výběrového řízení, ve kterém vám může jít o hodně, ale vy nebudete mít ponětí, co dělat. Kariérní poradci vás na rozhovor s personalistou připraví, poradí vám, jak se prezentovat nebo jak mluvit o svých rezervách.

Spojte se s Kariérním centrem MU, ať už řešíte jakoukoliv fázi. Jsme tu pro vás na webu kariera.muni.cz. Své služby poskytujeme studentům a absolventům do 36 měsíců od úspěšného ukončení studia zcela zdarma. •

26-27 SPORT

TEXT: GABRIELA PERINGEROVÁ

FOTO: MARTIN INDRUCH

Z fakulty přímo do NHL

Odchází z Brna, Komety i z Masarykovy univerzity.

Pětadvacetiletý hokejový brankář Karel Vejmelka získal smlouvu v NHL, dopsal diplomovou práci a v srpnu složil státnice na Fakultě sportovních studií. Excelentně tak zvládl rok, který byl ovlivněn pandemií koronaviru.

Omezení v souvislosti s nemocí covid-19 měla velké dopady na sport. Jak jste to prožíval vy konkrétně?

Loňská sezona byla kvůli tomu všemu zvláštní. Nejprve jsme nemohli ani trénovat, pak povolili trénink a nakonec jsme mohli i hrát, i když o něco později, než obvykle. Každopádně sezóna ideální nebyla a chtěli jsme hrát o vyšší příčky, než bylo jen čtvrtfinále playoff.

Napsal jste a obhájil diplomovou práci, prošel úspěšně státnicemi a podepsal smlouvu s klubem NHL. Asi ten rok nebyl až tak špatný?

Z tohoto pohledu tento rok hodnotím rozhodně kladně. Jsem rád, že to vyšlo i se školou, kterou jsem letos mohl dokončit, což jsem si přál a po podpisu smlouvy s Arizonou jsem tento krok neměl jistý z časových důvodů. Nakonec to vše ale klaplo a já se moc těším do Států na novou výzvu, kterou jsem si vždy chtěl vyzkoušet.

Čím je pro vás smlouva v NHL?

Je to splněný sen. Vždy jsem se do NHL chtěl dostat a tímto krokem jsem se k tomu zase o něco přiblížil. Samozřejmě si ale uvědomuji, že tímto to nekončí a nyní musím pracovat ještě tvrději, abych si sen splnil.

Rozhodoval jste se, zda Kometa, nebo NHL?

Ano a musím přiznat, že rozhodování to lehké nebylo. V Brně jsem byl naprosto spokojený, prožil jsem taďa několik skvělých sezon a mohl si dvakrát užít oslavy titulu. Rozhodně mi Brno přirostlo k srdci a už se zde vždy budu cítit jako doma. V Americe mi rozhodně budou chybět místní fanoušci, kteří jsou v Brně tou nejlepší reklamou a právem jsou označováni jako nejlepší fanoušci na světě. Do Arizony se ale samozřejmě moc těším, je to změna po všech stránkách a mám výzvy rád.

Říkal jste v jednom předchozím rozhovoru, že budete Brno, Kometu propagovat. Jak?

Rozhodně budu o Kometě všem tamním vyprávět, jak jsou zde skvělí fanoušci a jakou atmosféru dokáží při zápasech vytvořit. I když slovy se to dá jen těžko popsat. Člověk to musí zažít na vlastní kůži, aby pochopil.

Budete propagovat i Masarykovu univerzitu a Fakultu sportovních studií?

Rozhodně ano. V tom nejlepším světle, protože i Masarykova univerzita mi přirostla k srdci a studium mě ohromně bavilo, přestože to občas nebylo jednoduché. Potkal jsem na škole spoustu skvělých lidí nejen z řad studentů, ale i pedagogů.

Jak náročné bylo dokončit studium a vrcholově sportovat?

Náročné to bylo. Ale vždycky jsem věřil, že když se chce, tak jde všechno, a taky to tak bylo. Musíte si za tím prostě jít. Snažil jsem se studiu věnovat ve svém volném čase, jak jen to šlo. V některých semestrech jsem musel kombinovat docházku do předmětů i s denními studenty, protože sám jsem studoval dálkově, ale někdy to tak pro mě bylo jednodušší. Studium mě naučilo hlavně to, že vše je o komunikaci a vstřícnosti.

Co musí hokejový brankář umět, aby byl úspěšný v NHL?

Hlavně musí vědět, co chce. Já vždy chtěl hrát v NHL, chtěl jsem si dokázat, že na to mám, a tak nějak jsem vždycky věděl, že ta šance může přijít, ale musím pro to dělat vše tak, abych si mohl jednou říct, že jsem pro to udělal maximum, co šlo. Když by to nevyšlo, aspoň budu mít čisté svědomí.

Kdo vás nejvíce podporoval v odchodu do NHL?

Nejvíce jsem toto rozhodnutí řešil s rodinou. Ti mi nakonec řekli, že bych to měl zkusit. Věděl jsem, že bych toho později litoval, a to rozhodlo. Takovou šanci bych už nejspíš později nedostal.

Co si s sebou odvezete?

Jedu tam sám, ale pár osobních věcí si pro štěstí vezmu. Ale to bych si nechal radši jen pro sebe.

Kam se stěhujete, těšíte se?

Začnu na kempu hlavního týmu v Glendale. Poté se uvidí, kam mě pošlou. Jestli si mě nechají v hlavním týmu, nebo budu pokračovat na farmě. Spíše počítám, že budu v nižší lize v Tucsonu. Ale samozřejmě se těším moc.

SMLOUVA JE PRO MĚ SPLNĚNÝ SEN.
VŽDY JSEM CHTĚL DO NHL A TEĎ
JSEM SE K TOMU PŘIBLÍŽIL.

Kdo nebo co rozhodlo o tom, že budete hokejista a brankář?

Můj táta vždycky hrál jako útočník. Já jsem taky tak hrával, ale když mi bylo asi 6 let, tak se mi začali brankáři líbit i kvůli jednomu kamarádovi mého otce, se kterým mě seznámil, a sedli jsme si. Tátu jsem následně zhruba rok přemlouval, aby mi to domluvil a že si to chci zkusit, ale bylo to složité. Nechtěl, abych chytal, ale nakonec jsem si to doslova vybrečel a vyplatilo se.

V čem se liší trénink hokejového brankáře a hokejistů na ledě?

Děláme specifické věci a cvičení. Pohyb v bráně je diametrálně odlišný oproti pohybu ostatních hráčů. Musíme být komplexně připraveni na rychlost, hbitost, vytrvalost, ale i flexibilitu a do toho musíte být silní i po mentální stránce. Je to specifická pozice a musíme být připraveni lépe než ostatní.

Kdo je vaším vzorem?

Jako malý kluk jsem měl vzorů více, jako například Henrika Lundqvista nebo Dominika Haška. Nyní vyloženě jeden vzor nemám, ale snažím se sledovat ostatní kluky a brát si to, co si myslím, že by mě mohlo posunout, a být díky tomu lepším.

Co máte rád a co děláte mimo hokej?

Rád hraji na kytaru a mimo hokej také tenis. Také mám nově motorku, která mě hodně chytla, a užívám si to. Stejně tak jako dobré jídlo, v poslední době hlavně Asii. •

Informační systém MU spustil nový algoritmus vyhledávání podobností

Plagiáty mezi závěrečnými pracemi jsou odhalovány novým algoritmem (muni.cz/go/plagiaty), který vyvinul tým Informačního systému (IS) MU a Theses.cz.

Soubory v datovém úložišti v ISu jsou průběžně strojově analyzovány. Může se jednat o text seminární práce, eseje, prezentace, ale nejčastější a nejdůležitější texty na porovnání jsou závěrečné práce. Studenti si mohou sami algoritmus vyzkoušet a zkontrolovat, s jakými zdroji se jejich text shoduje, na kterých místech a na kolik procent je dokument podobný s ostatními. Stejnou kontrolu následně dělá vedoucí a oponent závěrečné práce, který tak může zhodnotit, jestli byl text opsán, nebo ne, případně jestli byl dostatečně ozdrojován.

Vlastnosti nového algoritmu

Je zřejmé, že správná funkcionální algoritmu na hledání podobností je velmi důležitá, a proto tým ISu MU a Theses.cz přišel s dalším vylepšením. Nově by měly být lépe odhaleny parafrázované texty, tedy takové, které student zkopíroval a lehce přeformuloval. Dále poskytuje nové funkce a modernější, uživatelsky přívětivější design. Vývojáři reagují především na podněty uživatelů a zkušenosti s novými způsoby opisování a pečlivým parafrázováním textů.

Nový algoritmus je schopen lépe poznat přeformulovanou informaci v delších pasážích. Naopak ignoruje kratší úseky, které se sice mohou podobat, ale často se jedná o používané definice, zaužívané výslovné odborné termíny, předepsaná prohlášení v závěrečných pracích a podobné druhy textu, jejichž výskyt ve více dokumentech ještě neznamená plagiátorství.

Co se týče již zmíněného designu, oproti předchozí verzi také přibyl barevný rozlišení různých zdrojů podobných úseků. Navíc jsou skryty zdroje, které by oproti zobrazeným nepřidaly žádnou hodnotu v případě, že je dokument podobný na více textů. Tyto duplikované zdroje však lze zobrazit.

Další vítanou vlastností nového algoritmu je jeho rychlost. Navíc podobnosti lze zobrazit hned po vytvoření textové verze souboru, která je nutná pro spuštění algoritmu. Převést soubor do textové verze lze přímo v úložišti ISu.

Porovnání dokumentů napříč archivy

Systém hledá podobnosti jak napříč dokumentovým serverem IS MU, tak mezi závěrečnými pracemi škol, které jsou zapojené v systému Theses.cz. Dále

mezi seminárními a závěrečnými pracemi v systému Odevzdej.cz, vědeckými publikacemi v systému Repozitar.cz a mezi dalšími dokumenty v informačních systémech provozovaných MU. Studentům tak neprojde ani odevzdání práce známého z jiné školy, i přesto, že je databáze instituce neveřejná. Součástí systému je také časově a výpočetně náročnější algoritmus, který vyhledává zdroje z internetu. Právě kvůli jeho technickým omezením jsou archivy závěrečných prací používanější.

Porovnávané dokumenty mohou být v češtině, slovenštině a angličtině. Navíc mohou být zkoumány opakovaně, a to například vyjde-li nová verze algoritmu, jako právě teď. Navíc se databáze neustále rozšiřuje o další zdroje, takže opakovaně prohledávání není zbytečné.

Algoritmus má smysl spouštět pro delší texty, kde má možnost odhalit podobnost s dalšími dokumenty. Ale může být spouštěn i pro odpovědníky, a to pokud se jedná o psané odpovědi, které mají více než 50 znaků.

Procento podobnosti

Jednou z nejviditelnějších informací po doběhnutí algoritmu je procento podobnosti. Toto číslo však nemusí jednoznačně určit, jestli je práce plagiátem, nebo ne, ale upozorňuje na jisté podezření. Práci je vždy nutné posoudit odborníkem z daného oboru, který vyhodnotí, jestli je práce dostatečně ocitovaná a jakou závažnost podobnosti mají. Pokud autor prohlašuje nějakou část práce za svoji a procento a zobrazený text z archivu ukazují, že tomu tak není, může studentovi hrozit sankce.

Starý vs. nový algoritmus

Prozatím jsou v ISu k dispozici algoritmy oba. Přece jen fungují na trochu jiném principu, a proto mohou zobrazovat víceméně odlišné výsledky v krátkých úsecích a také v celkovém procentu podobnosti. Může se tedy vyplatit zkusit jak novou, tak starou verzi. O vypnutí staré verze budou správci ISu informováni.

Další informace o systému naleznete v Nápovědě (muni.cz/go/plagiaty) a v Průvodci, který je odkazovaný přímo z aplikace, kterou najdete v možnostech dokumentu pod ikonou Vejce vejci (Vyzkoušejte novou verzi). •

www.em.muni.cz

Sledujte Emko

Denně aktuality z Masarykovy univerzity

N O S Í Š M U N I ?

Nabídku MUNI předmětů
a oblečení najdeš
v univerzitním obchodu
Scalanterie nebo na
www.munishop.cz.

#NOSIMMUNI

